

ABD Ekonomisinde Ekonomik Politika Belirsizliğinin Belirleyicileri: Para Politikası, Hükümet Harcamaları ve Ulusal Güvenlik Etkileri

Hayriye Taşcı¹

Özet

Bu çalışma, ekonomik politika belirsizliğinin (EPU) ABD ekonomisi üzerindeki etkilerini incelemektedir. Çalışmada, ekonomik politika belirsizliklerinin yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçleri üzerindeki olumsuz etkileri, ekonomik büyüme, istihdam ve genel ekonomik istikrar üzerindeki derin etkileri ile birlikte ele alınmaktadır. Araştırma, ekonomik politika belirsizliği ile para politikası, hükümet harcamaları ve ulusal güvenlik arasındaki ilişkileri analiz etmektedir.

Yapılan literatür taraması, ekonomik politika belirsizliğinin yüksek olduğu dönemlerde ekonomik büyümenin yavaşladığını ve işsizlik oranlarının arttığını göstermektedir. Ayrıca, sıkı para politikalarının ekonomik belirsizliği artırabileceği, gevşek para politikalarının ise belirsizliği azaltabileceği sonucuna varılmıştır. Çalışma, ekonomik belirsizliğin azaltılmasının ekonomik büyümeyi teşvik edebileceğini ve istihdamı artırabileceğini önermektedir.

Veri analizi, ekonomik politika belirsizliğinin, para politikası, hükümet harcamaları ve ulusal güvenlik gibi değişkenlerin istatistiksel özelliklerini ortaya koymakta ve bu değişkenlerin zaman içindeki dinamiklerini incelemektedir. Çalışmada, ekonomik politika belirsizliğinin, makroekonomik değişkenler üzerindeki etkilerini anlamak için önemli bir gösterge olduğu vurgulanmaktadır. Ekonomik belirsizliğin yönetimi için politika önerileri sunarak, ekonomik istikrarın sağlanmasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

1 Öğr. Gör. Dr., Gaziantep Üniv. SBMYO/Dış Ticaret, Orcid: 0000-0002-6402-3151

GİRİŞ

Ekonomik politika belirsizliği, bir ülkenin ekonomik politikalarının gelecekteki yönü ve etkileri hakkında belirsizliklerin varlığıdır. Bu belirsizlik çeşitli faktörlerden kaynaklanabilir ve ekonomik karar alma süreçlerini etkileyerek, ekonomik büyüme, istihdam ve genel ekonomik istikrar üzerinde derin etkiler yaratabilir. Hatta, yatırımcıların ve işletmelerin karar alma süreçlerini olumsuz etkileyebilir. Özellikle, ekonomik politika belirsizliği dönemlerinde, işletmeler gelecekteki maliyetler, talep ve düzenleyici değişiklikler hakkında net bir öngörüde bulunmakta zorlanabilirler. Bu durum, yatırımların azalmasına, istihdamın düşmesine ve ekonomik büyümenin yavaşlamasına yol açabilir (Benassy-Quere vd., 2018).

Ekonomik politika belirsizliği (EPU) ile para politikası arasındaki ilişki, makroekonomik istikrar ve ekonomik büyüme açısından kritik bir öneme sahiptir. Ekonomik politika belirsizliği para politikasını doğrudan etkileyebilir. Para politikası, önce yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçlerini daha sonra da ekonomik aktiviteyi etkiler. Yüksek belirsizlik dönemlerinde, yatırımcılar genellikle daha temkinli davranır, bu da yatırımların azalmasına ve dolayısıyla ekonomik büyümenin yavaşlamasına yol açabilir.

Para arzının kontrol edilmesi, enflasyon ve ekonomik dalgalanmaların önlenmesinde önemlidir. Para politikası, ekonomik büyümeyi desteklemek ve istikrarlı bir ekonomik ortam sağlamak için etkili bir araçtır. Ayrıca, merkez bankaları, ekonomik aktiviteyi yönlendirmek için faiz oranlarını ayarlamak, belirsizlik dönemlerinde ise istikrarı sağlama kapasitesine sahiptir. Bu bağlamda, para politikasının etkinliği, ekonomik istikrarın sağlanmasında hayati bir unsur olarak öne çıkmaktadır (Friedman, 1968). Başlangıçta ABD için tasarlanan EPU endeksi, hızla 15 ülkede kullanılmaya başlanmış ve ekonomik belirsizliğin son krizle olan ilişkisi üzerine geniş bir şekilde çalışılmıştır. Küresel ekonomik koşullar, ticaret politikaları ve jeopolitik eğilimler ABD ekonomisindeki belirsizliği artırmaktadır (Çizmeşija vd., 2017).

Mali harcamaların, ekonomik aktiviteler üzerinde çarpan etkisi vardır ve ekonomik koşullara bağlı olarak değişebilir. Bu bağlamda ekonomik politika belirsizliğinin yüksek olduğu dönemlerde hem yatırımcıların hem de tüketicilerin karar alma süreçleri olumsuz etkilenir. Hükümet harcamaları ekonomik belirsizliği azaltma ve ekonomik aktiviteyi teşvik etme potansiyeline sahiptir. Bu sebeple, durgunluk dönemlerinde, mali harcamaların etkisi daha belirgin hale gelirken, belirsizlik dönemlerinde hükümetin harcama politikalarını daha dikkatli şekillendirmesi gerekmektedir (Gorodnichenko & Auerbach, 2013). Ayrıca bu harcamaların, şoklar üzerindeki etkisini

daha iyi anlamak bağlamında zamanlamasının dikkatli planlanması gerekmektedir. Tüm bunlar, mali politikaların etkinliğini artırmak için zamanlama stratejilerinin önemini vurgulamaktadır (Ramey, 2011). Mali disiplini sağlamak, hükümet harcamalarının ve vergi politikalarının daha tutarlı ve öngörülebilir bir şekilde yürütülmesine yardımcı olur. Bu durum, ekonomik döngüler sırasında mali politikaların daha etkili bir şekilde uygulanmasını sağlar. Mali politikaların belirli kurallar çerçevesinde yürütülmesi, hükümetlerin popülist veya kısa vadeli çıkarlar doğrultusunda hareket etmesini engelleyebilir (Fatas & Mihov, 2003).

Mali politika şoklarının, özellikle hükümet harcamalarının artışı veya azalışı ekonomik belirsizliği artırabilir. Bu belirsizlik yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçlerini olumsuz etkiler ve ekonomik büyümeyi yavaşlatır. Ulusal güvenlik harcamalarının da bu dinamikler içinde önemli rol oynadığı bilinmektedir. Özellikle ulusal güvenlik harcamalarının artması, ekonomik belirsizliği artırabilir. Bu tür harcamalar genellikle siyasi ve sosyal istikrarsızlık dönemlerinde yükselir (Caldara, & Kamps, 2008).

1. LİTERATÜR TARAMASI

Ekonomik politika belirsizliği, modern ekonomilerin karşılaştığı önemli bir sorun olarak, yatırımcıların ve işletmelerin karar alma süreçlerini derinden etkilemektedir. Bu bölümde, ekonomik politika belirsizliği, belirleyicileri ve makroekonomik etkileri üzerindeki çalışmaları incelenecektir.

(Baker vd., 2016), tarafından yapılan çalışma politika belirsizliğini ölçmek için geliştirilmiş bir gösterge sunmaktadır. Çalışmada ekonomik politika belirsizliğini ölçmek için oluşturulan endeks ile ekonomik büyüme, işsizlik oranı, enflasyon gibi makroekonomik değişkenler incelenmiştir. EPU endeksi, ekonomik büyüme ve diğer ekonomik büyüme ve diğer makroekonomik göstergelerle ilişkilendirilmiştir. Çalışma ekonomik politika belirsizliğinin yüksek olduğu dönemlerde ekonomik büyümenin yavaşladığı ve işsizlik oranlarının arttığını göstermektedir. Ekonomik politika belirsizliğini azaltmanın, ekonomik büyümeyi teşvik edebileceğini ve istihdamı artırabileceğini önermektedir. (Gürkaynak & Ötker-Robe, 2006) tarafından yapılan çalışmada, merkez bankası faiz oranları gibi para politikası araçları, ekonomik belirsizliği etkileyen ana değişken olarak kullanılmıştır. Ayrıca; ekonomik büyüme, işsizlik ve enflasyon gibi makroekonomik değişkenler de incelenmiştir. Sıkı para politikalarının ekonomik belirsizliği artırabileceği, gevşek para politikalarının ise belirsizliği azaltabileceği onucuna varmışlardır. Ekonomik belirsizliği yüksek olduğu dönemlerde yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçlerinin olumsuz

etkilendiği ve bu durumun ekonomik aktiviteyi yavaşlattığı gözlemlenmiştir. İstikrarlı bir para politikası ekonomik belirsizliği azaltabilir ve ekonomik büyümeyi teşvik edebilir. (Aastveit vd., 2017), tarafından yapılan çalışmada finansal piyasalardaki belirsizlik ve volatilitiyi ölçmek için çeşitli finansal göstergeler kullanılmıştır. Çalışma, para politikasındaki değişikliklerin ekonomik belirsizliği etkilediğini göstermektedir. Sıkı para politikasının ekonomik belirsizliği artırabileceği, gevşek para politikalarının ise belirsizliği azaltabileceği sonucuna varılmıştır. (Benassy-Quere vd., 2018), ulusal güvenliği ölçmek için, askeri harcamalar, terörizm olayları, iç güvenlik harcamalarını içeren sosyal istikrar göstergeleri; gelir dağılımı, yoksulluk oranı ve sosyal hizmet harcamaları gibi unsurları içermektedir. Araştırma ulusal güvenlik harcamalarının ekonomik büyümeyi hem olumlu hem de olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur. Çalışma ayrıca; hükümetin ulusal güvenlik harcamalarını artırırken, ekonomik büyümeyi destekleyecek politikaları da göz önünde bulundurmaları gerektiği sonucuna varmıştır. (Gorodnichenko & Auerbach, 2013)'in yaptığı çalışmada devletin yaptığı harcamaların ekonomik büyüme üzerindeki etkileri incelenmiştir. GSYİH, işsizlik oranı ve diğer makroekonomik göstergeler, ekonomik aktiviteyi ölçmek için kullanılmıştır. Durgunluk dönemlerinde mali harcamaların ekonomik aktivite üzerindeki etkisinin daha büyük olduğu bulunmuştur. Çalışma mali politikaların döngüsel duruma göre ayarlanması gerektiğini vurgulamaktadır. (Romer & Romer, 2010), federal vergi oranlarındaki değişiklikler ile vergi yasalarındaki değişiklik ve bunların ekonomik etkileri üzerine odaklanılmıştır. Ayrıca tüketim ve yatırım harcamaları da ek değişkenler olarak kullanılmıştır. Araştırma, vergi değişikliklerinin ekonomik aktivite üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı, ekonomik politika belirsizliği, para politikası, ulusal güvenlik ve hükümet harcamaları arasındaki ilişkileri incelemektir. Ekonomik politika belirsizliği, yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçlerini etkileyen önemli bir faktördür ve bu belirsizlik, ekonomik büyüme, istihdam ve genel ekonomik istikrar üzerinde derin etkiler yaratabilir. Bu bağlamda, hükümet harcamalarının ve para politikasının, ekonomik belirsizlik dönemlerinde nasıl şekillendiği ve bu faktörlerin ulusal güvenlik üzerindeki etkileri araştırılacaktır. Çalışma iki temel hipotez etrafında şekillenecektir.

Çalışmanın genel hipotezi aşağıdaki gibidir.

H_0 : Ekonomik politika belirsizliği, para politikası, ulusal güvenlik ve hükümet harcamaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H_1 : Ekonomik politika belirsizliği, para politikası, ulusal güvenlik ve hükümet harcamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Bu hipotezlerin test edilmesi, ekonomik politika belirsizliğinin makroekonomik değişkenler üzerindeki etkilerini anlamak için kritik öneme sahiptir. Literatürde, ekonomik belirsizlik ile hükümet harcamaları ve para politikası arasındaki ilişkilere dair sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma, mevcut literatüre katkıda bulunarak, ekonomik belirsizliğin hükümet harcamaları ve para politikası üzerindeki etkilerini daha iyi anlamayı hedeflemektedir

2. VERİ SETİ VE YÖNTEM

2.1. VERİ SETİ

Bu çalışma, ekonomik politika belirsizliği üzerinde, para politikası, ulusal güvenlik ve hükümet harcamaları etkisini aylık olmak üzere 479 gözlem aralığıyla incelemeyi hedeflemektedir. Çalışmada kullanılan yöntemler ve analizler aşağıda detaylandırılmıştır. Değişkenlere ait tanımlamalar Tablo 1'de sunulmaktadır. Çalışmada kullanılan değişkenlerin güncel olmasına özen gösterilmiştir.

Tablo 1. Değişkenlerin Tanım ve Kaynakları

Değişken Kodu	Değişkenler	Tanımı	Veri kaynağı
EPU	Ekonomik Politika Belirsizliği	Ekonomik aktörlerin (yatırımcılar, tüketiciler, işletmeler vb.) gelecekteki ekonomik koşullar ve hükümet politikaları hakkında sahip olduğu belirsizlik düzeyi endeksi	https://www.policyuncertainty.com/categorical_epu.html
MP	Para Politikası	Merkez bankası tarafından uygulanan, para arzını ve faiz oranlarını kontrol etmeye yönelik stratejiler	https://www.policyuncertainty.com/categorical_epu.html
GS	Hükümet Harcamaları	Hükümet harcamaları, devletin mal ve hizmet satın alımları, sosyal yardımlar, altyapı yatırımları gibi çeşitli harcama kalemlerini kapsar	https://www.policyuncertainty.com/categorical_epu.html
NS	Ulusal Güvenlik	Ülkenin iç ve dış tehditlere karşı korunmasını sağlamak amacıyla yürütülen politika ve strateji harcamalarını kapsar	https://www.policyuncertainty.com/categorical_epu.html

2.2. YÖNTEM

Çalışmada kullanılan yöntem, ekonomik politika belirsizliği (EPU) ile diğer makroekonomik değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için istatistiksel analizler ve VAR (Vector Autoregression) modeli gibi zaman serisi tekniklerini içermektedir. Öncelikle, veri setinin temel özelliklerini incelemek için tanımlayıcı istatistikler kullanılmaktadır. Çalışmada VAR modeli kullanılarak ekonomik politika belirsizliği ile diğer değişkenler (para politikası, hükümet harcamaları, ulusal güvenlik) arasındaki dinamik ilişkiler incelenmiştir. Daha sonra bir değişkenin diğerine Granger nedenli olarak etkisi olup olmadığını anlamak için Granger nedensellik testi uygulanmıştır.

3. AMPİRİK BULGULAR

3.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER

Bir veri setinin temel özelliklerini özetlemek ve anlamak için kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. Veri setlerini daha anlaşılır hale getirerek verilerin genel eğilimlerini ve dağılımını özetler. Sonuç olarak verinin anlaşılmasını kolaylaştırarak analiz süreçlerini destekler.

Tablo 2. Tanımlayıcı İstatistikler

	EPU	MP	GS	NS
Ortalama	4.574758	4.397031	4.287333	4.376882
Medyan	4.541367	4.381120	4.274423	4.337175
Maksimum	6.220615	6.011122	6.454053	6.631031
Minimum	3.618081	2.807866	1.753927	3.167040
Standart sapma	0.413256	0.596564	0.804926	0.573202
Çarpıklık	0.433069	-0.013505	0.095469	0.606794
Basıklık	3.452501	2.569931	2.808591	3.698202
Jarque-Bera	19.05925	3.706041	1.458843	39.12392
Anlamlılık	0.000073	0.156763	0.482188	0.000000
Observations	479	479	479	479

Tablo 2’de verilen sonuçlar, ekonomik politika belirsizliği (EPU), para politikası (MP), hükümet harcamaları (GS) ve ulusal güvenlik (NS) değişkenlerinin temel özellikleri özetlenmektedir. EPU en yüksek ortalamaya sahipken, GS en düşük ortalamaya sahiptir. EPU yine en yüksek medyana sahipken, GS en düşük medyan değerine sahiptir. Bu durum, EPU’nun diğer değişkenlere göre daha yüksek bir merkezi eğilime sahip

olduğunu göstermektedir. GS'nin minimum değeri, diğer değişkenlere göre oldukça düşüktür. GS'nin en yüksek standart sapmaya sahip olması, bu değişkenin daha fazla dalgalanma gösterdiğini ve daha geniş bir dağılıma sahip olduğunu göstermektedir. EPU, GS ve NS sağa çarpık bir dağılıma sahipken, MP normal dağılıma yakın bir yapıya sahiptir. EPU ve NS, normal dağılımdan daha basık bir dağılıma sahipken, MP ve GS daha az basık bir dağılım göstermektedir. MP ve GS için ise normal dağılıma yakın oldukları görülmektedir. Tüm değişkenler için 479 gözlem bulunmaktadır. Bu, analizlerin güvenilirliği açısından yeterli bir veri seti sunmaktadır.

3.2. BİRİM KÖK TEST SONUÇLARI

Tablo 3'de sunulan birim kök testi sonuçları, değişkenlerin zamanla bir ortalamaya veya varyansa sahip olup olmadığını göstermektedir. ADF testinin p-değeri 0.05'ten büyük olduğu durumda sıfır hipotezi reddedilememektedir ve zaman serisinin durağan olmadığı sonucuna varılmaktadır. Bu durumda seri birim kök içermektedir. Böylece seriler değişen bir varyansa ve ortalamaya sahip olabilmektedir (Dickey & Fuller, 1979)

Değişkenlerin durağanlık durumunu değerlendirmek için Augmented Dickey-Fuller (ADF) testi kullanılarak serilerin birim kök içerip içermediğine bakılmıştır.

Tablo 3. ADF (Augmented Dickey Fuller) Birim Kök Testi Sonuçları

Değişkenler	ADF Test İst.	Kritik Değerler			Anlamlılık Düzeyi
		1%	5%	10%	
	Sabitli ve Trendli Model				
EPU	-3.163612	-3.977745	-3.419432	-3.132308	0.0932
MP	-4.057791	-3.977745	-3.419432	-3.132308	0.0077
GS	-3.265258	-3.977959	-3.419536	-3.132369	0.0734
NS	-3.135609	-3.977830	-3.419474	-3.132332	0.0993

Tablo 3'deki birim kök test sonuçlarını yorumlarken her bir p- değerinin sıfır hipotezi birim köklüdür, yani seri durağan değildir ile alternatif hipotezi seri birim köklü değildir, yani durağandır şeklinde değerlendirilmektedir. EPU değişkeninin ADF test istatistiği, 1% ve 5% kritik değerlerinin üzerinde, ancak 10% kritik değerinin altında kalmaktadır. Bu durum, EPU'nun durağan olmadığına dair sıfır hipotezinin reddedilemediğini göstermektedir. Anlamlılık değeri 0.0932'dir. Bu da %10 seviyesinde anlamlılık gösterdiğini ifade etmektedir. Bu, ekonomik politika belirsizliğinin, zamanla değişen

bir ortalamaya veya varyansa sahip olduğunu ve dolayısıyla ekonomik belirsizliklerin zaman içinde dalgalanabileceğini göstermektedir. MP değişkeninin ADF test istatistiği, tüm kritik değerlerin altında kalmaktadır. Bu durum, sıfır hipotezinin (birim kök varlığı) reddedildiğini ve MP'nin durağan bir seri olduğunu göstermektedir. Anlamlılık değeri 0.0077'dir. Yani, %1 ve %5 seviyelerinde anlamlı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu da para politikasının zaman içinde istikrarlı bir yapıya sahip olduğunu ve belirli bir ortalama etrafında dalgalanmadığını göstermektedir. GS değişkeninin ADF test istatistiği, 1% ve 5% kritik değerlerinin üzerinde, ancak 10% kritik değerinin altında kalmaktadır. Bu durum, GS'nin durağan olmadığına dair sıfır hipotezinin reddedilemediğini göstermektedir. Anlamlılık değeri 0.0734, %10 seviyesinde anlamlılık gösterdiğini, ancak %5 seviyesinde anlamlı olmadığını belirtmektedir. Bu hükümet harcamalarının zamanla değişkenlik gösterdiğini ve belirli bir düzene sahip olmadığını ifade eder. NS değişkeninin ADF test istatistiği, 1% ve 5% kritik değerlerinin üzerinde, ancak 10% kritik değerinin altında kalmaktadır. Bu durum, NS'nin durağan olmadığına dair sıfır hipotezinin reddedilemediğini göstermektedir. Anlamlılık değeri 0.0993, %10 seviyesinde anlamlılık gösterdiğini, ancak %5 seviyesinde anlamlı olmadığını belirtmektedir. Ulusal güvenlik oranlarının zaman içinde dalgalanabileceğini ve değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

3.3. VAR (Vector Autoregression)

VAR (Vector Autoregression), çoklu zaman serisi verilerini analiz etmek için kullanılan bir istatistiksel modeldir (Sims, 1980). VAR modelleri geçmiş verilere dayanarak gelecekteki değerleri tahmin etmek için kullanılır. Dinamik ilişkilerin incelenmesi, tahmin yapılması, şokların etkilerinin değerlendirilmesi gibi önemli bilgiler sunarak bilinçli kararlar alınmasına yardımcı olur.

Tablo 4. VAR (Vector Autoregression)

Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	-1090.2	NA	0.0012	4.64647	4.68175	4.660349
1	-460.49	1246.129	0.0001	2.04031	2.21674	2.109717
2	-410.04	98.97456	0.0001	1.89402	2.211591*	2.018951*
3	-387.17	44.48334	0.0001*	1.864838*	2.32355	2.04529
4	-371.77	29.69543*	0.0001	1.86737	2.46722	2.103346
5	-366.09	10.83652	0.0001	1.91123	2.65222	2.202729
6	-355	21.00717	0.0001	1.93207	2.8142	2.279092
7	-343.35	21.86028	0.0001	1.95055	2.97383	2.353099
8	-339.51	7.154682	0.0001	2.00216	3.16658	2.460229

Tablo 4'deki test sonuçları, Lag 2'nin en iyi gecikme sırası olduğunu göstermektedir. AIC ve SC kriterleri burada en düşük değerlere ulaşmakta ve modelin uygunluğunu en iyi şekilde sağlamaktadır. Diğer gecikme sıraları (özellikle 3 ve üzeri) modelin uygunluğunu azaltmaktadır. Bu nedenle, VAR modeliniz için en uygun gecikme sırası 2 olarak seçilebilir.

3.4. GRANGER NEDENSELLİK TESTİ

Granger nedensellik testi, iki zaman serisi arasındaki nedensellik ilişkisini belirlemek için kullanılır. Bu testin temel amacı, iki değişken arasındaki ilişkiyi anlamak ve hangi değişkenin diğerine etki ettiğini belirlemektir. P-değeri < 0.05 : Bu durumda, sıfır hipotezi (yani, birinci zaman serisinin ikinci zaman serisini Granger nedenli olarak etkilemediği) reddedilir. Bu, birinci zaman serisinin, ikinci zaman serisinin gelecekteki değerlerini tahmin etmede anlamlı bir bilgi sağladığını gösterir. P-değeri ≥ 0.05 : Bu durumda, sıfır hipotezi kabul edilir (Granger, 1969). Yani, birinci zaman serisinin ikinci zaman serisini Granger nedenli olarak etkilemediği sonucuna varılır. Bu, iki zaman serisi arasında anlamlı bir nedensellik ilişkisi olmadığı anlamına gelir.

Tablo 5. Granger Nedensellik Test Sonuçları

Nedensellik	obs	F-Statistic	Prob.
$MP \rightarrow EPU$	476	0.94192	0.4202
$EPU \rightarrow MP$	476	3.21800	0.0226
$NS \rightarrow EPU$	476	0.15678	0.9253
$EPU \rightarrow NS$	476	4.83267	0.0025
$GS \rightarrow EPU$	476	0.54191	0.6538
$EPU \rightarrow GS$	476	6.51141	0.0003
$NS \rightarrow MP$	476	5.00007	0.0020
$MP \rightarrow NS$	476	2.57557	0.0533
$GS \rightarrow MP$	476	0.90479	0.4386
$MP \rightarrow GS$	476	1.98139	0.1159
$GS \rightarrow NS$	476	0.47177	0.7021
$NS \rightarrow GS$	476	4.24618	0.0056

Tablo 5'de verilen, test sonuçlarına göre, ekonomik politika belirsizliği (EPU) ile diğer değişkenler para politikası (MP), hükümet harcamaları (GS), ulusal güvenlik (NS) arasındaki ilişkilerin biraz karmaşık olduğunu göstermektedir. Özellikle, ekonomik politika belirsizliğinin hem para

politikası hem de hükümet harcamaları üzerinde anlamlı etkisi bulunurken, ulusal güvenliğin ekonomik politika belirsizliği üzerindeki etkisi anlamlı değildir. Bu durum, ekonomik politika belirsizliğinin, diğer ekonomik ve güvenlik değişkenleri üzerinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

4. SONUÇ

ABD, dünya ekonomisinde önemli bir aktör olduğundan burada ortaya çıkan ekonomik belirsizlikler yalnızca iç piyasayı değil, aynı zamanda küresel ekonomik istikrarı da etkileyebilir. Özellikle, ABD'nin para politikası ve hükümet harcamaları, diğer ülkelerin ekonomik politikalarını ve yatırım kararlarını doğrudan etkilemektedir. Ekonomik politika belirsizliğinin yüksek olduğu dönemlerde, yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçlerinin olumsuz etkilenmesi, ABD ekonomisinde de gözlemlenmiştir. Örneğin, 2008 finansal krizi sırasında, belirsizlikler yatırımcıların risk alma iştahını azaltmış ve ekonomik aktiviteyi yavaşlatmıştır. Bu durum, işsizlik oranlarının artmasına ve ekonomik büyümenin yavaşlamasına yol açmıştır. Bu çalışma, ekonomik politika belirsizliğinin ABD ekonomisi üzerindeki etkilerini incelemektedir.

Çalışma, ABD ekonomisinde ekonomik politika belirsizliğinin (EPU) para politikası, hükümet harcamaları ve ulusal güvenlik gibi makroekonomik değişkenler üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. EPU'nun yüksek olduğu dönemlerde, yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçlerinin olumsuz etkilendiği ve bu durumun ekonomik aktiviteyi yavaşlattığı gözlemlenmiştir. Yapılan Granger nedensellik testleri, ekonomik politika belirsizliğinin para politikası ve hükümet harcamaları üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, belirsizliğin artmasıyla birlikte hükümetin harcama politikalarının ve merkez bankasının para politikalarının değişebileceğini göstermektedir. Augmented Dickey-Fuller (ADF) testi sonuçları, EPU ve diğer değişkenlerin durağanlık durumunu değerlendirmiştir. EPU değişkeninin ADF test istatistiği, belirli kritik değerlerin altında kalmış ve bu durum, ekonomik politika belirsizliğinin zaman içinde değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur.

Hem çalışmada hem de literatürde, ekonomik politika belirsizliğinin (EPU) para politikası, hükümet harcamaları ve ulusal güvenlik gibi makroekonomik değişkenler üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu vurgulanmaktadır. Örneğin, Baker ve arkadaşlarının (2016) çalışmasında, EPU'nun ekonomik büyüme, işsizlik oranı ve enflasyon gibi makroekonomik göstergelerle ilişkisi incelenmiş ve belirsizliğin yüksek olduğu dönemlerde ekonomik büyümenin yavaşladığı sonucuna varılmıştır.

Ekonomik politika belirsizliğinin, yüksek olduğu dönemlerde yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçlerinin olumsuz etkilendiği belirtilmektedir. Bu durum, Gürkaynak ve Ötker-Robe (2006) tarafından yapılan çalışmada da desteklenmektedir; burada ekonomik belirsizliğin, yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçlerini olumsuz etkilediği ve ekonomik aktiviteyi yavaşlattığı ifade edilmiştir.

Augmented Dickey-Fuller (ADF) testi ile yapılan durağanlık analizi, çalışmanın önemli bir parçasıdır. Literatürde de ekonomik belirsizliğin zaman içindeki değişkenliği üzerine yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Aastveit ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan çalışmada, ekonomik belirsizlik ve para politikası arasındaki ilişki incelenmiş ve bu belirsizliğin zamanla değişebileceği sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak, ekonomik politika belirsizliği, ABD ekonomisi için önemli bir sorun teşkil etmektedir. Yatırımcıların ve tüketicilerin karar alma süreçlerini olumsuz etkileyen bu belirsizlik, ekonomik büyüme, istihdam ve genel ekonomik istikrar üzerinde derin etkiler yaratmaktadır. Bu nedenle, ekonomik belirsizliğin azaltılması, hem ABD ekonomisi hem de küresel ekonomi için kritik bir öneme sahiptir. Ekonomik politika belirsizliğinin etkilerini anlamak ve yönetmek, sürdürülebilir ekonomik büyüme ve istikrar için gereklidir.

Bu benzerlikler, ekonomik politika belirsizliğinin makroekonomik değişkenler üzerindeki etkilerini anlamak için mevcut literatürün önemli bir temel sağladığını göstermektedir. Çalışma, literatürdeki bulguları destekleyerek, ekonomik politika belirsizliğinin, ekonomik aktivite üzerindeki olumsuz etkilerini ve bu belirsizliğin para politikası ve hükümet harcamaları üzerindeki etkilerini daha derinlemesine incelemektedir.

Ayrıca, literatürdeki çalışmaların çoğu, ekonomik belirsizliğin yatırımcı ve tüketici davranışları üzerindeki etkilerini vurgularken, bu çalışmanın da benzer bir yaklaşım benimsemesi, ekonomik belirsizliğin makroekonomik istikrar üzerindeki rolünü daha iyi anlamak için kritik öneme sahiptir.

Kaynakça

- Aastveit, K. A., Natvik, G. J., & Sola, S. (2017). Economic uncertainty and the influence of monetary policy. *Journal of International Money and Finance*, 76, 50-67. <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2017.05.003>
- Baker, S. R., Bloom, N., & Davis, S. J. (2016). Measuring Economic Policy Uncertainty*. *The Quarterly Journal of Economics*, 131(4), 1593-1636. <https://doi.org/10.1093/qje/qjw024>
- Benassy-Quere, A., Coeuré, B., Jacquet, P., & Pisani-Ferry, J. (2018). *Economic Policy: Theory and Practice*. Oxford University Press.
- Caldara, D., & Kampos, C. (2008). "What are the Effects of Fiscal Policy Shocks? A VAR Analysis.
- Čižmešija, M., Lolić, I., & Sorić, P. (2017). Economic policy uncertainty index and economic activity: What causes what? *Croatian Operational Research Review*, 563-575.
- Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1979). Distribution of the Estimators for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Journal of the American Statistical Association*, 74(366a), 427-431. <https://doi.org/10.1080/01621459.1979.10482531>
- Fatas, A., & Mihov, I. (2003). The Case for Restricting Fiscal Policy Discretion. *The Quarterly Journal of Economics*, 118(4), 1419-1447.
- Friedman, M. (1968). *The Role of Monetary Policy*. The American Economic Review.
- Gorodnichenko, Y., & Auerbach, A. J. (2013). 2. Fiscal Multipliers in Recession and Expansion. A. Alesina & F. Giavazzi (Ed.), *Fiscal Policy after the Financial Crisis* (ss. 63-102). University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/9780226018584-004>
- Granger, C. W. J. (1969). Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-spectral Methods. *JSTOR*, 37(3), 424-238.
- Gürkaynak, R. S., & Ötoker-Robe, İ. (2006). *The Impact of Monetary Policy on Economic Uncertainty*. 30(9), 1551-1570.
- Ramey, V. A. (2011). Identifying Government Spending Shocks: It's all in the Timing*. *The Quarterly Journal of Economics*, 126(1), 1-50. <https://doi.org/10.1093/qje/qjq008>
- Romer, C. D., & Romer, D. H. (2010). The Macroeconomic Effects of Tax Changes: Estimates Based on a New Measure of Fiscal Shocks. *American Economic Review*, 100(3), 763-801. <https://doi.org/10.1257/aer.100.3.763>
- Sims, C. A. (1980). Macroeconomics and reality. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 1-48.